

הם אורבים לבית

- 45% היה זה שכן.
- 11% מיקרים — חבר המשפחה.
- 15% מיקרים — קרוב משפחה.
- 38% מיקרים — בעל עסק בשכונה.

★ ★ ★

אם כבר קיימת היכרות כלשהי — באיזה מידה היה צורך להשתמש בכוח?
אומר מחבר המחקר: "טבעי הדבר לקשור עבירת אונס בשימוש בכוח. בפדופיליה אין הדבר כך. הקרבתות הם קטניות ושימוש בכוח אינו הכרחי כדי להכניען... אנו מניחים שבשלב המיפגש הראשוני ינסה העבריין לשכנע את הקרבן באמצעים שונים, ולא דווקא בכוח. הוא ינסה לפתות, או לכל היותר ללחוץ עליידי איום. רק לגבי קטניות מבוגרות יותר, או כשהקרבן מתנגד, יהיה שימוש מסוים בכוח. במידה שהקרבן מתנגד תוך כדי ביצוע העבירה, יש להגיה שכדי לסיימה במהירות — יבוא שימוש בכוח. כדי למנוע מסירה מיידית להורים ו- למשטרה, ובעיקר כשהעבריין מוכר לקרבן, יש אפשרות שישתמש בכוח לאחר ביצוע העבירה."

מתוך תיקי המשטרה הסתבר שיש ארבע קטגוריות של גישה:
● **פיתויים** — הבטחת כסף, ממתיק או מתנות; הצעה לנסיעה במכונית או בילוי.
● **בקשת עזרה** — העבריין מבקש מהקרבן עזרה בחיפוש כתובת, חפץ וכו'.

הריון נשותיהם, קשיים בחייהם שלהם עם בנות זוגם, או היכנותם לגירוי ופיתוי חד-פעמי.

● בני עדות המזרח מהווים כ-73% מתוך 330 הקרבנות, וכ-70% מתוך ה-עבריינים שנתפסו. לעומת זאת 18% מבין הקרבנות ו-20% מבין העבריינים שנתפסו הם בני עדות אשכנזיות.

● 43.5% מעבירות המין נגד קטניות בוצעו על-ידי צעירים בני 29-10. בני גיל הביניים (45-30) נוטים פחות לסוג זה של פשע: 22.6% ליתר דיוק, ואילו בגיל המבוגר יותר (45 ומעלה) שוב עולה הנטייה לפשע זה: 44.1%.

● עבריינים אלה הם רווקים (49.2%), נשואים (42.1%), גרושים (7%) וגם אלמנים (1.7%).

● החלוקה המקצועית: 6.1% הם בעלי מקצוע חופשי; 14.5% סוחרים, בעלי מכולת או רוכלים; 20.6% עובדי שירותים; 29% פועלים מקצועיים; 29.8% פועלים בלתי מקצועיים.

● האם הם עבריינים מועדים? ל-83.2% אין עבירות קודמות או אין חומר בתיק המשטרה. 3.2% הם בעלי רקע פלילי של עבירות לא-מיניות. 8.7% הם בעלי רקע פלילי של עבירות מין, ואילו 4.9% הם בעלי רקע פלילי מעורב — של עבירות מין ואחרות.

"ילדה את רוצה סוכריה?"

האם האחריות היא כולה של הגבר? עבריון — או שגם הקרבן שלו אשמה ב-מידה כלשהי? האם הילדה האומללה שיתסה פעולה — ביועץ או שלא ביועץ — עם הגבר? האם יכולה להיות משיכה של הילדה אל הגבר, כשם שהגבר נמשך אליה? משיב על כך הור"ח: "ילדים בגיל 5-7 יוצאים יום-יום לגן או לבית-הספר, והיכרותם עם אנשים מחוץ לחוג משפחתם מרגילה אותם למגע ולהתקשרות עם אנשים זרים". אגב: במיקרים רבים, האנשים הזרים הם אלה — מורים.

האיש שערך את המחקר

ד"ר אמיר

בשנת 1965 נפתחו 330 תיקים מיוחדים במשטרת ישראל, שמייד הוכנסו לתיקיהם נפרדת. היו אלה תיקים של עבירות מין נגד קטנים. התיקיהם הסודיות נפתחו בפני איש האונברסיטה העברית, ד"ר מנחם אמיר, ובפני תלמידיו, במסגרת לימודיהם לקבלת תעודות-גמר כבוגרי בית-הספר לשירות סוציאלי. עבודת המחקר שלהם, שהחלה לפני שלוש שנים, הסתיימה רק עתה, ובשובו הבא יתפרסם סיכומה. לא רק החוקרים האקדמאיים היו מעוניינים לנתח את סודות התיקים שלהם, גם משרד-החינוך והמשטרה רצו לדעת מה הופך אדם לתוקף קטניות, מה הוא "שדה הציד" המקובל, והאם ניתן למנוע פשעים מסוג זה. כתב, "העולם הזה" שמע דו"ח ראשון על המחקר שעה שהיה נוכח ב"סימפוזיון, בו הירצה ד"ר אמיר. בעמוד זה מתפרסמת תמצית מחקר זה.

אפשר להתחיל בנקודה אקטואלית: זה עתה החל החופש הגדול של בתי הספר וגני-הילדים — האם תגדל בכך הי-סכנה לילדות הקטנות? האם יתרבו המיקרים בהם ייטפל גבר אל בת 6 או 10 — ויבצע בה את זממו?
ד"ר אמיר וחוקריו מספקים תשובה חותכת: כן!

מתוך 330 המיקרים שנבדקו, בוצעו 126 פשעים מין נגד ילדות בחודשים יוני-יולי-אוגוסט. גם חודשי האביב מארס-אפריל-מאי הצטיינו במספר גבוה של מיקרים כאלה: 107 בסך הכל. ואילו בחודש נובמבר לא הוגשה אף תלונה אחת, ובדצמבר רק שבע.

"בדיקה נוספת", קובע הדו"ח, "גילתה שמרבית האירועים בקיץ ובאביב קרו דווקא במעדי החופשות בבתי-הספר".
ועוד פרט, שהחוקרים טרחו לאסוף: מרבית המיקרים התרחשו בשעות אחרי-הצהריים והערב, לאחר שעות הלימודים. שעות השיא, בהן בוצעו 48.2% מהמיקרים, הן משש בערב עד הצות. אלה הן השעות — וזהו הזמן שהורים חייבים להשגיח על ילדותיהם הקטנות, ו-להזהיר אותן מפני הגברים האורבים להן.

הפרשע אורב בבית...

ריכז אורבים פושעי-המין הללו? התמונה המצטיירת בדמיון, כאשר חושבים על סוג זה של פשע, היא של גבר המשוטט ברחובות או אורב מאחורי עצים בגנים ציבוריים, לילדה התמימה שתופיע, ואז הוא מחיך אליה ושואל: "ילדה, את רוצה סוכריה?"

באיו מידה מתאימה תמונה זו למציאות? חוקריו של ד"ר אמיר חילקו את מקום המיפגש, בו נפגש העבריין עם הקרבן שלו לראשונה, למספר סוגים: גנים, רחובות, ביתו של העבריין, ביתה של הקרבן, חצר, סרודור.

כי מקום הפגישה הראשונה קובע את הצורה שבה ימשיך העבריין את זממו. שכן תנאי המקום והפגישה קובעים את הערכת העבריין לגבי הסיכונים והסיכויים לביצוע הפשע. עליו להחליט אם לבצע את זממו במקום הפגישה או במקום אחר; אם להמשיך ולפתות את הקרבן או להשתמש באמצע-לחץ אחרים.

אם כן — היכן פוגשים עברייני-המין את הילדות הקטנות?

67% מן הקרבנות פגשו את העבריינים ברחוב. מתוך מספר זה — 33% פגשו אותם בדרך מבית-הספר. מתוך המיקרים שנפגשו במקום סגור 41% נפגשו בביתן של הילדות עצמן, ואילו 46% פגשו את העבריין בביתו הוא או נתפתו לבוא אליו. מסכם המחקר: "נראה שהדימוי של ה-

ועליידי כך מוליך את הקרבן למקום ביצוע הפשע.
● **איומים מיזדללים** — העבריין מאיים על הקרבן בתנועות ובמילים או בחפץ כלשהו, שיפגע בקרבן.
● **איומים בכוח** — ניתוח התיקים מראה, שב-26.3% מן המיקרים אומנם היה שימוש בכוח פיזי של ממש. ככל שהעבריין הוא מבוגר — נטה להשתמש ב"פיתוי, אם נימנה על גיל-הביניים נטה להשתמש בתכסיס של בקשת עזרה, ואילו הצעירים יותר — השתמשו בכוח.

לא עבריון מועד...

כאן המקום לשאול: מי הם העבריינים האלה? בני כמה הם? האם הם עבריינים מועדים? מה מקצועם? לאיזה שכבה חברתית הם שייכים? האם יש הבדל בין העדות?

המחקר מספק תשובות מקיפות לכל ה-שאלות הללו.

● עברייני-המין נגד קטניות משתייכים ברובם למעמדות הנמוכים. רובם בעלי רקע של משפחות מעורערות, והפרעה ביחסים עם האם. לרובם היסטוריה ארוכה של אלכוהוליזם, ורמה שכלית והשגים חינוכיים דלים. חלק גדול של העבריינים הם "ירי קים", וההפרעות שנגרמו להם בגלל גילם המבוגר הם שגרמו לעבירה. קבוצה קטנה מראה היסטוריה של מופעות וחוסר הסתגלות מינית, עם עבר פלילי של עבירות מין. קיימת קבוצה של עבריינים מיקריים, שעבריינותם נובעת מתנאים מיוחדים כגון

● פדופיליה — צירוף של שתי מילים יווניות: פדיה (ילד); פיליה (אהבה). זהו המונח המדעי שבו מכנים את הנבזים ה-מקיימים מגע מיני עם קטנים.

עבריון האורב בפיתת הרחוב לקרבנו הוא רק בחלקו נכון.
דימוי זה מתייחס בעיקר לילדות המבוגרות יותר. ככל שהילדה קטנה יותר, אורב לה הפושע — בבית הוריה!
כך היה ב-80% מן המיקרים בהם היתה הילדה-הקרבן בת ארבע שנים או פחות. בקבוצת-הגיל חמש עד תשע שנים, 27% פגשו את העבריין במקום סגור — 44% מכלל זה בבית הוריה.

★ ★ ★

פרט מעניין אחר: קרוב למחצית המיקרים קרו באזור בו גרו גם ה-עבריון וגם הקרבן. דבר המחזק את הקביעה, כי חלק גדול מאד מן העבריינים נטפלים לילדות שהם מכירים.

פרט מעניין לא פחות: 81% מן ה-מיקרים בהם פגש העבריין את קרבנו בחוץ (ברחוב או במיגרש-מישחקים), הסכימה ה-ילדה ללכת איתו לביתו — ושם ביצע בה את זממו.

אבל מסתבר, ששליש מכלל העבירות הללו נעשו במקום פתוח. כלומר: מקומות ציבוריים הפכו לשדה-הפקר, ואין לעבריין המין חשש להיתפס בידי שוטל, שומר עירוני או סתם אורחים.

הוא לא זר...

ובדורות אלה יש בהן כדי לערער לפחות דיעה-קדומה אחת: שעבריון המין הוא גבר זר. המחקר מוכיח שאין זה כך, ואף קובע את מידת-ההיכרות או הקירבה בין הקרבן לבין העבריין:

● ב-138 מיקרים הגבר היה זר.
● ב-20 מיקרים היה קיים "ידע כללי".
● במיקרה אחד, כבר נזכרה פגישה אחת לפני כן בין הפושע לבין קרבנו.

מה הוא ערשה לה...

ב"תשוקתו להיות נאהב, שוכח הקר-בן את כללי ההיגיון של, כבדהו וחש-דהו". המיקרים שמגלה המשטרה הם בדרך-כלל אותם מיקרים בהם לא הצליח המבוגר לרכוש את לב קרבנו, כי לא ידע ליצור איתו קשר או שהתנהג בנסות ועורר בכך פחד והתנגדות.

וזה העובדה המרכזית בנושא זה: מיספר גדול של ילדות, הנופלות קרבן לפיתוי, אינן מוסרות כלל על כך לאיש — כנראה מתוך משיכה אל הגבר שפיתה אותן.

מסכם המחקר בנקודה זו: "עבריון המאיים או המשתמש בכוח, יכול להביא את הקרבן לידי שיתוק פתוח, וכך להכניעה. אך עבריון המנסה לפתות את קרבנו הצעיר בממתקים, משיג בדרך-כלל כניעה הנובעת מסקרנות או מתוך תגובה איטית מהולה בפחד."

מן המחקרים השונים, קובע המחקר ה-זה, "אנו למדים כי הפעילויות של מיניות של הפדופילים דומות לאלה של מיניות מקיני בין ילדים בגיל החביון או בסרוס-ההתבגרות. הפדופיליה היא, בדרך-כלל, פעילות מינית בלתי מבוגרת; מגע מיני ממש הוא נדיר ומבוצע, בעיקר, עם קרבנות מבוגרות יותר, בנות 13-15."

באופן מעשי, התלוננו 330 הילדות על: 89 מיקרי גיפופים, 25 מיקרי חשיפה מצד הגבר, 4 מיקרי הצצה, 44 מיקרי מגע מיני חיצוני, 19 מיקרי אונס ממש, 23 מיקרים של מגע מיני "בצורות אחרות".

ההשפעה על הקרבנות: "במידים שלנו התנסו כ-26% מבין הקרבנות באלימות, וכשששה אחוז נתנסו במגע מיני ממש, כלומר אונס. יש מקום להניח שבמיקרים אלה נגרם, בנוסף על הנזק הגופני, גם נזק נפשי שאינו ניתן לבדיקה אלא על-ידי מעקב שיטתי."

אך ברוב המיקרים, יכולה הילדה להינצל מתוצאות חמורות וקבועות. הדבר תלוי במשפחתה, ובאחירה שבה היא חיה. בכוחן של הכנה והאבה לרפא את הפצע שהשאיר בנפשו אותו מושע שארב לה בפיתת-הרחוב או ניצל את תמימותה בהעדר הוריה.